



Verificarea cunoștințelor la limba și literatura română

Clasa a X-a

August 2023

Subiectul I (30 de puncte)

Citește următorul fragment:

„Decât să omit detaliile, prefer să le exagerez, să le pun sub lupă. Este metoda cea mai simplă de a călători în timp, de a te întoarce cu zeci de ani în urmă. [...] Scriitorii își încercau norocul pe la edituri, iar cărțile lor nu aveau încă titlurile bine stabilite și se aflau scrise pe jumătate sau pe sfert, în timp ce nimeni, nici măcar ei, nu știau cum, dacă și când le vor încheia, câți le vor citi și care dintre confrăți va scrie, de bine, de rău, despre noua apariție. Pe atunci personajele marilor romane aveau încă toate drumurile deschise, Felix mai putea spera să se însoare cu Otilia în ciuda lui Pascalopol, Fred ar fi putut să evite încă să se urce în carlingă¹, iar Adela mai avea o șansă să descopere jurnalul doctorului Codrescu. Pe atunci personajele nu erau cu totul scufundate în hârtie, aveau numai jumătate de destin scris, iar cealaltă jumătate din ei se afla încă în mintea și viața unor autori, ei înșiși numai cu o bucată din viață scrisă. Rebreanu se plimba, pe străzile Bucureștiului, într-un Chevrolet roșu, Bacovia fuma cu sete și bea pe tăcute, lui Camil Petrescu îi trecuse serios prin minte să se apuce de chimie, după ce inventase pe hârtie o parașută-balon. Toți erau oameni vii, la fel ca noi, și aveau griji mărunte care le înghițeau timpul mare. Nu semănau unii cu alții și nimeni nu-i obliga să gândească la fel și să spună același lucru. Au avut de toate. Bucureștiul interbelic este locul unde s-a întâmplat totul.”

Ioana Pârvulescu, *Întoarcere în Bucureștiul interbelic*

Argumentează, într-un text de minimum 150 de cuvinte, dacă detaliile biografice privind anumite personalități din trecut sunt sau nu utile astăzi, raportându-te atât la informațiile din textul dat, cât și la experiența ta personală sau culturală.

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problema pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente;

22 de puncte

- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea.

8 puncte

Subiectul al II-lea (60 de puncte)

Citește următorul fragment:

„În vremea veche, pe când oamenii, cum sunt ei azi, nu erau decât în germenii viitorului, pe când Dumnezeu călca încă cu picioarele sale sfinte pietroasele pustii ale pământului, — în vremea veche trăia un împărat întunecat și gânditor ca miază-noaptea și avea o împărăteasă tânără și zâmbitoare ca miezul luminos al zilei. (...)”

¹ carlingă (s.f.) = cabină pentru echipajul unui avion, în care stă pilotul și unde sunt instalate comenzile de zbor, aparatele de bord etc.

Trist se scula din patul împărătesc, de lângă împărăteasa tânără — pat aurit, însă pustiu și nebinecuvântat, — trist mergea la război cu inima neîmblânzită, — și împărăteasa sa, rămasă singură, plângea cu lacrimi de văduvie singurătatea ei. Părul ei cel galben ca aurul cel mai frumos cădea pe sânii ei albi și rotunzi, — și din ochii ei albaștri și mari curgeau șiroaie de mărgăritare apoase pe o față mai albă ca argintul crinului. Lungi cearcăne vinete se trăgeau împrejurul ochilor, și vine albastre se trăgeau pe fața ei albă ca o marmură vie.

Sculată din patul ei, ea se aruncă pe treptele de piatră a unei bolte în zid, în care veghea, deasupra unei candelă fumegânde, icoana îmbrăcată în argint a Maicii durerilor. Înduplecată de rugăciunile împărătesei îngenunchate, pleoapele icoanei reci se umezira și o lacrimă curse din ochiul cel negru al mamei lui Dumnezeu. Împărăteasa se ridică în toată mărirea ei statură, atinse cu buza ei seacă lacrima cea rece și o supse în adâncul sufletului său. Din momentul acela ea purcese îngreunată.

Trecu o lună, trecură două, trecură nouă și împărăteasa făcu un fecior alb ca spuma laptelui, cu părul bălai ca razele lunii.

Împăratul surâse, soarele surâse și el în înfocata lui împărăție, chiar stătu pe loc, încât trei zile n-a fost noapte, ci numai senin și veselie, — vinul curgea din butii sparte și chiotele despicau bolta cerului. Și-i puse mama numele: Făt-Frumos din lacrimă. Și crescă și se făcu mare ca brazii codrilor. Creștea într-o lună cât alții într-un an.

Când era destul de mare, puse să-i facă un buzdugan de fier, îl aruncă în sus de despica bolta cerului, îl prinse pe degetul cel mic și buzduganul se rupse-n două. Atunci puse să-i facă altul mai greu — îl aruncă în sus aproape de palatul de nori al lunii; căzând din nori, nu se rupse de degetul voinicului.

Atunci Făt-Frumos își luă ziua bună de la părinți, ca să se ducă, să se bată el singur cu oștile împăratului ce-l dușmănea pe tată-său. Puse pe trupul său împărătesc haine de păstor, cămeșă de borangic, țesută în lacrimile mamei sale, mândră pălărie cu flori, cu cordele și cu mărgăritele rupte de la gâturile fetelor de-mpărați, își puse-n brâu verde un fluier de doine și altul de hore, și, când era soarele de două sulite pe cer, a plecat în lumea largă și-n toiul lui de voinic.

Pe drum horea și doinea, iar buzduganul și-l arunca să spintece nourii, de cădea departe tot cale de-o zi. Văile și munții se uimeau auzindu-i cântecele, apele și ridicau valurile mai sus ca să-l asculte, izvoarele își turburau adâncul, ca să-și azvârle afară undele lor, pentru ca fiecare din unde să-l audă, fiecare din ele să poată cânta ca dânsul când vor șopti văilor și florilor.

Râurile ce ciorăiau² mai în jos de braiele melancolicelor stânce învățau de la păstorul împărat doina iubirilor, iar vulturii ce stau amuțiți pe creștetele seci și sure a stâncelor nalte, învățau de la el țipătul cel plâns al jelei. Stăteau toate uimite pe când trecea păstorașul împărat, doinind și horind; ochii cei negri ai fetelor se umpleau de lacrimi de dor; și-n piepturile păstorilor tineri, răzimați c-un cot de-o stâncă și c-o mână pe bătă, încolțea un dor mai adânc, mai întunecos, mai mare — dorul voiniciei.”

(Mihai Eminescu, *Făt-Frumos din lacrimă*)

Redactează un eseu de 300-600 de cuvinte despre apartenența fragmentului dat la specia basmului cult. În redactarea eseului tău, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea fragmentului dat în specia indicată; **10 p.**
- comentarea a două elemente de expresivitate semnificative pentru fragmentul dat; **20 p.**
- o comparație de cel puțin 100 de cuvinte cu un alt text studiat la clasă, aparținând aceleiași specii, în care să evidențiezi posibile asemănări și diferențe. **10 p.**

Pentru redactare vei primi **20 de puncte**: ortografie – 3 puncte; punctuație – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 4 puncte; abilități de interpretare – 4 puncte; organizarea ideilor în scris – 3 puncte; lizibilitate și așezarea în pagină – 3 puncte.

Punctajul pentru redactare **nu** se acordă dacă lucrarea nu respectă limita minimă de spațiu indicată.

² a ciorăi (înv., reg.) = a curge șiroind.



Barem de notare

Subiectul I (30 de puncte)

Punctele se vor acorda astfel:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție; **3 puncte**
- enunțarea, dezvoltarea și exemplificarea corespunzătoare a două argumente adecvate poziției adoptate; **2 x (2p + 4p + 2p) = 16 puncte**
- formularea unei concluzii pertinente; **3 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare; **3 puncte**
- respectarea normelor literare de exprimare, de ortografie și de punctuație; **2 puncte**
- așezarea în pagină, lizibilitatea; **2 puncte**
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte **1 punct**

Subiectul al II-lea (60 de puncte)

Punctele se vor acorda astfel:

A. Conținut: 40 de puncte

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea fragmentului dat în specia indicată – **10 puncte** (2 x 5 p. = 10 p.)
- comentarea a două elemente de expresivitate semnificative pentru fragmentul dat – **20 de puncte** (comentariu nuanțat, cu justificarea relevanței aspectelor alese – 2 x 10 p.; comentariu parțial adecvat – 2 x 5 p.; comentariu superficial, schematic – 2 x 2 p.);
- o comparație de cel puțin 100 de cuvinte cu un alt text studiat la clasă, aparținând aceleiași specii – **10 puncte** (comparație adecvată, pe baza prezentării succinte a textului studiat, surprinzând posibile asemănări și deosebiri între cele două texte, cu respectarea limitei de spațiu – 10 p.; comparații parțial adecvate, cu respectarea limitei de spațiu – 5 p.; încercare de comparație, fără respectarea limitei de spațiu – 2 p.);

B. Redactare: 20 de puncte

- ortografie – **3 puncte** (0-1 erori – 3 p.; 2 erori – 1 p.; 3 sau mai multe erori – 0 p.);
- punctuație – **3 puncte** (0-1 erori – 3 p.; 2 erori – 1 p.; 3 sau mai multe erori – 0 p.);
- utilizarea limbii literare – **4 puncte** (stil și vocabular adecvate, varietatea lexicului – 4 puncte; stil și vocabular parțial adecvate – 2 puncte; vocabular monoton – 1 punct);
- abilități de analiză și interpretare – **4 puncte** (relație adecvată între conținut și formă – 4 p.; relație parțial adecvată între conținut și formă – 3 p.; schematism – 1 p.);
- organizarea ideilor în scris – **3 puncte** (existența părților componente, înlănțuirea logică a ideilor, claritatea și coerența textului – 3 p.; text parțial organizat – 2 p.; lipsa introducerii sau a încheierii, discurs incoerent – 1 p.);
- lizibilitate și așezare în pagină – **3 puncte / 1 punct**;

Notă: Punctajul pentru redactare nu se acordă dacă lucrarea nu respectă limita minimă de spațiu indicată.